

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóit'a acést'a va esi de dóue ori pe luna, pone la regulare; éra de aici in colo o data pe septemana, ca si pone acilea: Marti sér'a. — Prenumeratiunile se priimescu in tóte dílele.

Pretíulu pentru Ostrunguri'a: pre anu 6 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 3 fi. pre unu tríluniu 1 fi. 50 cr. éra pentru strainetate: pre anu 8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tríluniu 2 fi. in v. a. Unu esemplariu costa 10 cr.

Tóte sídieniele síbanii de prenumeratiune sunt de a se tramite la Redactiunea diurnalului: Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de linia, si 30 cr. tase timbrale.

PROTOCOLU

(dela celu cu busnariulu голу.)

Noi, tien-tiariulu tuturoru (ne)rusi(nosi)loru, omulu pazei si dreptatiei, spaim'a celoru nesatosi si neimpluti (de domnia tiranésca), avendu in vedere, cá pacea si liniscea, ordinea si disciplin'a, moral'a si ecuilibríulu între némurile conlocuitorie, numai asié se potu sustiené, déca vomu luá pe umerii nostri sbiciulu celu cu plésna de focu si vomu incepe a corbaci cu elu pre toti renitentii, pre toti nerusinatii, pre toti misiciei, pre toti ciarlatanii, pre toti renegatii, pre toti tradatorii, pre toti pitigoi, pre toti strigoi, pre toti peccatosii, pre toti barbarii, pre toti paganii si pre toti desfranatii si blastematii, cari nu voescu sa se supuna legiloru si porunceleloru emanate dela mam'a natura: formulamu acestu protocolu si-i dámu caracteru oficiosu, tramitiendu-lu la poterile semnatorie a tractatului dela „Pe-rísu,” inchiatu inainte de ast'a cu vr'o 16 ani, cu rogarea ca sa-lu subscrie atátu ele cátu si altele, cari ar voi sa intre in aliantia Nóstra. Dreptu aceea ordonámu, ca subscrierile sa se faca pe calapodulu urmatoriu:

„Eu N. N. potere mare (ori mica, cum se va potriví) subscriu: 6 floreni, 3. fl. séu 1 fl. 50 cr. pentru Alteti'a Sa tien-tiariulu tuturoru (ne)rusi(nosi)loru.“

Aceste subscrieri se voru tramite a-poi d'impreuna cu pretiurile ce contienu, la curtile si castelele Nóstre dela Aradu (strad'a Teleki-ana nrulu 27.) Déca acést'a ordinatiune nu s'ar implini, atunci Noi dechiaramu resboiu pe mórte pe vétia in contra tuturor'a, cari ar desconsiderá si nu ar impleni cele cuprinse in acestu protocolu. Cu deseversirea acestoru stipulatiuni se insarcinéza marele nostru sfetnicu Mand'a-ieff.

Semnatu in castelele si resfedintiele Nóstre d'in Aradu la ¹⁵/₂₇ Prinderiu, 1877.

Cu scirea si invoirea nóstra :

Tand'a-coff, m. p.
cancelariu de curte.

„Gur'a Satului,” m. p.
tien-tiariulu tuturoru (ne)rusi(nosi)loru.

Mand'a-ieff m. p.
sfetnicu mare.

Primesdia.

Suntemu in ajunulu unei mari catastrofe, periculu e immensu, conspiratiunea e gat'a, agitatiunile se facu, preparatiunile sunt seversite, materialulu e de indemana, conjuratiuni facu planulu, tunurile de còde de ciuperci si pusele de socu se trasportá la locul destinatu, cramine, iésca, totu feliulu de instrumente se punu in miscare, cá daco-romanii vreu sa bombardéze imperati'a lui Pist'a si sa o cutropésca, ca sa se faca densii domni si stapani peste — seracia, — ne-avere, — detorii, misielli si totu feliulu de bolundii. Sariti honvedi si nu ve lasati scumpele vóstre clenodie prada furiei daco-romane!!! Da sariti o data cá dóra n'ati mancatu óue clocite!!

In sambat'a Tomei.

Fiindu la 10 óre in diu'a, aceea intr'un'a d'in Sambete si fiindu preotii d'in díeces'a Aradului coadunati pentru infintiarea unui fondu de dotatiune, amagire mare erá sa se intemple, cá-ci Tomelentie, ce se chiama „Sánedesamagescu,” nu voiá sa se desamagésca d'in letargia provincialismului, si provocandu-se la avutiile sele, nainte caror'a Gurahontíulu dela Crisia dispare ca fumulu de pe hornurile Fabricului, — aparea de ne-capacitabile. Disu-a dreptu-aceea Iosifu dela Totvaradi'a : „Fia a Fabricului ce e a Fabricului, si Gurahontíulu sa se ajutore impreuna cu Pocioveliscea, éra tu Tomelentie sa fii preside peste Fabricu si nu fii amagitu, ci desamagitu.” Disu-a atunci Tomelentie: „Fabriculu meu si consistoriulu meu!” Disu-a dreptu-aceea ceia-l-alti preoti: „Déca te convinséi Tomelentie — te desamagesci; fericiti cei ce nu se falescu pré tare intru tariel sele... si cei ce au mai multa incredere in fratii de unu sange... si fericiti sunt bogatii, déca potu ajutorá pre cei mai lipsiti de cátu ei!”

Qui pro quo.

— Ce diferentia este între unu conducatoriu de armata si între unu conducatoriu de calea ferata?

— Conducatoriulu de armata conduce spre ciocnire, éra conducatoriulu de calea ferata impiedica ciocnirile. (\$.)

Ciocanu Gavriila,

— in birtu la neic'a Mariuti'a. —

Hipai mà! Nu-e omu ca mine in tóta tiér'a lui Popu János, -- abia me insanetosiai sí abia me sculai d'in patulu mortii, pone éca-te-me éra me aduse naib'a in birtu la neic'a Mariuti'a. Ei insedaru, cà nu vine ast'a d'in mere sí d'in pere, nu vinu eu a-ici pentru ciocanulu celu de rachiu, ci vinu pentru mandr'a de neic'a Mariuti'a, cà o iubescu pone la nebunia, numa' aceea-e draculu, cà ea nu scie, dér, neci nu vrè sà scie nimicu despre ast'a.

Inse asiè se petrecu tóte in lumea de astadi. Éca vedeti pe Tus'a, sí elu díce cà-sí iubescé tiér'a pone la nebunia, sí se 'ngrigesce sà-i castige banca sí vama de sine statatória, sí pentru aeestea s'a sí luptatu cu némtiulu pone in ruptulu capului, sí mai càte díce elu cà a jertfitu pentru tiér'a s'a; — dér' insedaru, cà tiér'a nu vre sà scie nimicu despre aceea, ilu despretiuesce, ilu dediosiesce intru atàt'a, încátu Dieu lui Ddieu neci Tóderulu meu nu l'ar lasá sà se atinga de opine'a lui.

Sí totusí Tus'a nu voesce sà créda aceste, ci se intarita la anima, se apropia de mandr'a lui tiéra, sí éra-i díce cà oiubescé, o stringe de mana, dér' ceea nu se lasa. O apuca cu síl'a sí atàt'a o strofioa, pone tóte-i sfirmica hainele de pe dens'a, încátu remane mai góla-golutia, pe cum o vedemu astadi.

Ei dér' eu nu facu asiè, eu nu silescu pe neic'a Mariuti'a, sà me iubésca déca nu vrè. fore eu o cercetezu in tóta díu'a sí me indestulescu cu atàt'a, cà o potu vedè. Cà altu-cum usioru s'ar intemplá, cà de locu mi-ar da obsitulu d'in birtulu seu, ce pe omeni'a mea spunu cà nu mi-ar placè, cà macar cà-su eu numai Ciocanu Gavriila, dér, tótu-sí am o pele cu multu mai subtire pe verfulu nasului, de càtu Tus'a.

Dupa aeestea mi-ti iertá sà cantu un'a, sà auditi ce glasu netedu am. En ascultati o hora nóua:

Siede Tus'a pe-unu paiutiu,
Cere dela némtiu „bancutiu.“
Némtiulu díce cà n'a dá,
Tus'a díce c'a luá;
Déra némtiulu dracului
Plesiu pe verfulu capului,
Maniosu de-asiè 'ndrasnéla,
Móie pén'a in cernéla,
Face lui Tus'a unu „nasu“
Sí i-lu pune pe obradiu

Déra Tus'a celu vestitu,
Astu-feliu reu batjocoritu,
Vine-a-casa maniosu
Sí pune mandatulu diosu:
Se mai infla ca-unu broscoiu,
Multiumesce de portfoiu:

„Megállj német, hunczut német,
Majd megmutatom én néked,
Ki a legény a csárdában,
Csak jer ide a hazámban!“

Némtiulu neci n'ascépta multe,
Ci de locu ii sí respunde:

„Pizom tüled mik én ilek
Itt sem filek, ott sem filek,
Erisebb a német esze,
Mint a matyar lekény keze“

Ei dér' cà frumosu sciu eu cantá? cum sà nu, eu, Ciocanu Gavriila! Vedeti, hor'a ast'a am auditu-o dela unu orbetiu cersitoriu, ce trecù mai a de una-di pre la noi pr'in satu, sí càtu de eu graba o-am invetiatu! Ei cà minte este dóra in capulu meu, nu taritie. No dér destulu sà fia atàt'a, cà-mi arde gárclénulu de sete.

Hoi neica Mariutia, mai ada-mi unu ciocanu de rachiu!

Bolundaici.

(§.) De càte-va septemani asiè ventu sufla dela resaritu de catra muscalu, in càtu au inghiaciatu dejà nu numai rapiti'a sí vliete, ci chiaru sí sufietielulu honvedfloru nostri. — Pace buna; nu mai e sperantia, cà voru sà mérga in contr'a muscaliloru, ca sà elibere pre poetulu Petöfi dela munc'a de ocna de plumbu d'in Siberi'a.

(§.) Pizmarcu s'a retrasu dela oficiu, ca sà póta mai bine pizmui pre muscali in vre o singuritate limiseita.

(§.) Roman'i'a libera actualminte stà pe ganduri. ca Ereule intre càile despartitórie: la cruce, ori la semiluna? Sí noi suntemu ingrigiati de pasiulu ce-lu va face. Càtu de bine ar fi, de cumva s'ar mai face minuni damnedieesci sí astadi, buna óra ca in tempulu imperatului Constantinu celu mare, candu i s'a aretatu unu semnu pe ceriu, pe care erá scrisu: „in hoc signo vinces!“

(§.) Déra sí puternic'a Angliá cu petece sí pecete o míia ambla ca o gaina béta. A-poi da, suntemu inca inainte de coborirea duhului santu in tipu de — limbi de focu! . . .

(§.) Némtiulu d'in Vien'a inse tace sí face — pe placulu muscalului, sí díce ungurului: **ha nem jössz, vizlek!“**

(§.) Neci nu sciu altcum, de ce sunt ungurii businflati pre muscali. Ventura-tiéra alu nostru neci prin esecutiunile cele mai draconice nu mai avea ce stórcé dela betulu poporu. Abiè facura inse muscalii unu pasiu duoi inainte, sí éta profitu mare pentru noi, cesti d'in Ungari'a, cà-ci productele nóstre au devenitu la pretiu: gràulu de o-data s'a urcatu la fi. 12, papusioiulu la fi. 7, sí asiè mai de parte. — D'in contra, frati magiari, ve imbucurati, cà-ci, vedeti, pr'in actiunile muscaliloru Ungari'a devine érasí in — floribus!

(§.) Turcii-su in Ungari'a! Socotiti cà vi-am disu lucru nou? Asiè! É lucru vechiu, cà avemu turci in Ungari'a! . . .

(§) Ungurii d'in simpatia catra fratii loru turci sí in ciud'a ce o au pe rusi, s'au lasatu de papricasiulu nationalu sí s'au pusu sà mance (cu piperu sí cu ocietu) *toti rusii* (— d'in buti).

(§.) Solulu sultanului turcescu pentru a aduce magiari-loru „Corvinele“, *Tahir* beiu, in reintórcerea sa catra casa ar fi dísu: „Am fostu in Austro-Ungari'a, déra n'am vedíutu Ungari'a.“

Muscanulu, celu-ce erá totu cu pacea pe verfulu limbei, éca intr'o clipa o aruncá in verfulu sabiei, spre marea consternatiune si nelinisece a némuriloru turcomane. Amu pusu si noi urechi'a la pamentu si amu auditu: cum ascutiau briscele, cósese si cosórele, ca sa belósea pe turci. Intr'aceea tiligrafulu vine si ni bate la feréstra pe la mediulu noptii: ca muscanii au saritu peste Prutu si intrandu in Tiér'a romanésea canta dupa bostani porcesci (arbuste, cucurbete,) sa mance, ca li-e doru de candu n'au mancatu pr'in Ungari'a. Dupa ce s'au convinsu ca pr'in Romani'a nu sunt inca copti bostanii, ba nece facuti si nece semenati, li stá gandulu sa tréca Dunarea in Turci'a. Noi inca li recomandamu bostanii turcesci, ca o specia mai buna pentru mancare; caute-i densii ori unde ii voru aflá.

Coconasii nostrii cesti cu iésc'a aprinsa in urechi nu-si incapu in pele de bucuria, ca-ci unu fabricatcriu de telegrame false si mintiuni grosolane li au adusu pentru densii magulitóri'a faima, ca adeca turcii au batutu in Asi'a pe muscani. D'a-poi ca de buna séma ca muscanulu inca-e cu menchi, si incelue si-i pórtá de-a bolund'a pr'in Asi'a, pone candu trupele cele poternice ascépta la Dunare ocasiunea bine venita, sa ocupe Constantinopolulu. Bucuri'a coconasiloru nostrii ni-o potemu usíoru esplicá de unde provine, si adeca: si-mai recorescu betii frió'a, ce li furmica pr'in spinare.

Frantiusii facu la peptini cu cari au sa peptine pe burcusí, si greble cu cari sa-si adune cele 5. miliarde, ce le-au imprasciatu mai anii trecuti.

Pap'a trage de mórte si avendu de gandu sa faca unu testamentu, dámu cu socotél'a ca va pofiti pe *Cuviosí'a S'a Folténu János*, sa-i dicteze formulariulu, si sa-i deé lectii de risipa.

Lordalu *Bourke*, ori *Spurca*, dice ca elu nu cunósee statulu Roman'a. Romani'a inca nu-lu cunósee pre elu, si trece preste elu la ordinea misiunei sele.

Howvedii-si putiulescu otielele si-si cárpescu nadragii, ca-ci au nadesde sa ésa la frontiera, pentru ca sa apere tier'a de musce si tientiari. Prostii, ei nu sciú ca acele bidiganii sbóra peste capetele loru.

Pe *Óndrasíu* ilu scutura frigurile cu ferbintiéla, si ilu prindu sgárcii de totu ilu facu ghiemu. Ni se pare, ca in curendu se va duce sa se puna — la odihna.

Tus'a patimesce de oftica, si ascépta unu medicu muscalescu, care i-a fagaduitu ca-lu va curá cu harboteiu de „*lichen islandicum*.“ Fia-i spre bine!

Se apropia 3° 15. Maiu! Suntemu curiosi, ca dupa atátea demonstratiuni compromitetórie, facute de softalele nóstre unguresci, fi ni-va si nóa iertatu sa ni serbámu o serbatória natiunala dupa placulu nostru. Avisu consistoriului d'in Blasíu!

Pe la *Fagarasíu* nu se mai satura ómenii de ospetie si banchete. Li-amu dá pace sa mance si sa beie, déca au ce; numai de nu ni-ar omóri cu infratírile loru. Acumu romanii cu unгурii, acumu unгурii cu sasii, va sa dica unгурii si cu romanii si cu sasii, au luatú rol'a sasului, de tienu, pe semne, cu care-e mai tare. Destulu ca se povestese, ca la unu banchetu de aceste unгурii si sasii au aruncatu dupa romani cu óse si ciolobóce. Asié li

trebuie, déca nu-si potú manca ei malaiulu loru in pace. Li-amu mai spusú sa nu se mestece intre taritie unguresci si sasesci.

(§.) *Dupa o lupta si apercere eroica au prinsu pe banditululu romanu Cercelu — mortu. Sunt ómeni de ómenia talhari, dér sunt si talhari de ómenia. Cercelu a fostu unulu d'intre acesti d'in urma.*

Primavér'a

(— Psalmulu 1877. —)

Noi, cei d'in orasie, sate —
Totu semanamu la bucate,
Prasimu vite
Potrivite.
Facemu bani
Si sormani,
— Toti trudimu
Precum scimu. . . .
Fetiori, fete, crescemu multi; —
Amblamu — sdremtiosi si desculti: —
Mai mancamu
Si mai rabdamu; —
Candu ni-e sete,
Bemu ce este.
. . . Si speramu
Ce oftamu.

— — Dér, sci' Tatalu celu cerescu, —
Anii se totu mai reiescu. . . ,
Ca-ci, fartate
Nu-su bucate;
Câte crescú:
Se prapadescu. —
Vitele nu au nutretiu,
Le vindi — inse fore pretiu. —
Banii-i dai
Pe malaiu,
Séu pe linte
Si vestminte. —
Mult'a truda:
Dieu, multu nu dá. —
Fetiorii mergu la armate; —
Fetele-su nemaritate. —
Noi, esti betrani si orbeti:
Ródemu mereu pe pareti;
Ca-ci ce-amu mai avutu:
Tóte au trecutu.
. . . , Usíoru a sperá —
Candu ai ce mancá; —
Dér candu speri flamendu,
Usíoru pieri — sperandu.

Hai tu, draga primavéra,
Adá-ni róda 'n hotara,
Si te róga si de véra —
Ca sa nu ne certe éra;
Ca-ci — altu-cumu — candu mai vini éra,
Séu numai — domni affi 'n tiéra, —
Séu affi — totu serantoci —
Ori-unde vrei sa te 'ntorci. . . . !

Anecdota.

Unu popa de cei de pe vremea lui Noie, cetîndu si elu într'o nevêla — ce a fostu capetatu-o cu piperiu dela jupanulu duchianariu — unu articlu despre arondarea protopopiate-loru, se grabí iute la notariulu locului sà-i comunice noutatea.

Ajungendu la acel'a gafiindu, incepîu a-i istorizi minunea ne mai pomenita in urmatorii termîni: „Sà-ti spunu domnule notaresu ce scriu novelclo! dîce cã vreu sã dîe protopopiatele in arenda la judani. Mai audîtu-ai minune ca asta?! Tî-am spusu eu cã romanulu nu pôte sã tiene ce are! Acum'a numai protopopi de judani ni mai trebuie!“

TAND'A SI HAN'D'A.

T. Vai mèi Mando bine-e de noi!

M. Cum asîe?

A. D'a-poi éca asîe, cã noi neci nu gandimu la bataia.

M. Cum sã nu? cã dóra sî noi ne batemu „jocu“ de cei ce se batu.

T. Óre cum: de unii deputati sinodali d'in Aradu chiamati si nechiamati tóta diu'a mergeau la episcopulu pe prandiu?

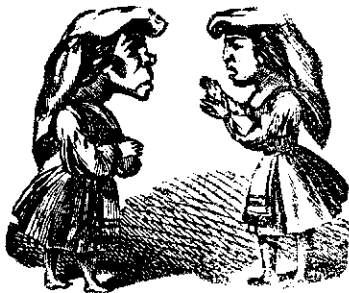
M. D'a-poi cã totu vsîe mergeau si la antecessorii episcopului actualu.

T. Cu atát'a mai alesu pentru ce totu asîe?

M. Cã-ci dînsîi se socotescu a fi fundulu instructu alu episcopiei aradane.

T. Ei bine; dér a-poi i-omu trece si in inventariulu dícesei!

TRÉNC'A SI FLÉNC'A.

T. Siurluesce-te, vicsulesce-te, pudaresce-te, ruminesce-te, parfumesce-te, sora Flénc'a si vina iute la strada, càci am auditu, cã se re'ntorcu softalele turcesci, cari au adusu unguriloru „Corvinele,“ pe a-ici pe la Aradu si cine scie.... noroculu (?) pôte

Fl. Ba eu nu me ducu Dieu; du-te tu, déca vrei, sã te faca turcía si sã te bage la harem.

Telegramu.

Chisîneu, in Prieriu, 1877.

Frica si spaima mare! Rusîi totu mai vinu in spre noi diu'a nôptea, cu tumuri si cu cozaci, de socoti cã-su nisce draci. De voru mai veni, si de voru mai stã multu tempu a-ici, nu ni-a remanè neci malaiu in spuzã, neci apa 'n fontana. Ce pôte fi caus'a de ne-a batutu Domnedieu asîe? Bade „Gur'a Satului“ n'ai scî ce-va lécu, sã ne mantinimu o-data de ei?!

*Antistiele romane d'in locu si d'in pregiuru. *)*

Proiectu de reforme in instructiune.

In tôte scótele mari si mici d'in Ungari'a sã se propuna ca studiu obligatu limb'a turcésca; éra in scótele d'in Romani'a limb'a muscalésca.

Motivare:

Pentru ca softalele turcesci sã se pôta întielege cu cele unguresci, candu-si facu unii altor'a vedîut'a. Si pentru ca romanii sã scie bineventã pre muscani, candu acei'a mergu la densîi pe gostia.

Deslegarea problemei aritmetice

d'in nrulu 3. de estu anu este umatóri'a:

„In ocolulu primu a bagatu 104. oi.“

Deslegare buna, prelunga tóta asceptarea cea multa, nu amu priimitu numai dela „Nemtii casinei dela Borosiu-Sebesiu.“ Éta charti'a, pr'in care ni facu cunoseutu rezultatulu:

Domnule Redactór!

Noi nemtii casinei dela Boros-Sebes ghicitu la Tumnia Ta ghicitur'a hei cu oile dela „Gur'a Satului.“ Treptu aceea noi rugîmu la Tumni'a Ta: sã pune asta chante la Gur'a Satului si sã nu mai basîcoresce la noi, nici nu diche: che mare dracu e nêmtîu. Oile begatu ciobanu la ocolu celu d'antaia 104 si in hele lalte fiesce care totu mai multu cu dîue pone fostu 1008 de óue. vremu sã dicemu oi. Mai rugundu-Te inche o data tare frumosu, sã nu ne mai basîcoresci altu pe noi la „Gur'a Satului.“

Remanemu a Tumni'Tale de frica cînstitori.

Boros-Sebes ¹²/₃, 1877. „Nemtii casinei dela Borosiu-Sebesiu.“

Decisu: Conformu premiului apromisu pentru deslegarea reusita a amentitei probleme, susu numitii se voru bucurã de privilegiulu a nu mai fi dati pe gur'a cea rea a lui „Gur'a Satului“ in restempu de unu anu de dile dela datulu scriptei Dloru:

D'in siedietóri'a lui „Gur'a Satului“ tienuta in Aradu la ¹⁵/₂₇. Prinderiu 1877.

Cotrohaitiu, m. p. (l. s.) „Gur'a Satului.“ m. p. secretariu. presedinte.

Dobasiulu satului.

Dlu Giur'a in Bl.: Slaba zanóga. Pentru astu-feliu de materia n'ai avutu ce-ti schimbã numele, cã-ci scimu noi bine cã la Dvóstra nu sunt proprietari cu astu-feliu de nume. Vei scrie Dta, credemu noi, si mai bine, déca vei voi, si-ti vei dá trud'a.

**) Ast'a e pentru cã ati alesu deputatu pre strainulu de Bahid'ã. Asîe vi trebuie. Lasa, cã ve invétia pre voi acum muscanulu: cum aveti a tiene la legea si la sangele vostru Pecatele vóstre ve osendescu; si de voltu sã scapati de reulu ce v'a ajunsu, ve emendati pone inca nu va cantã cocosiulu de 3 ori! „Gur'a-Satului.“*

Proprietariu, editori si redactoru respundietoriu: **Mircea B. Stanescu.**